

arter

istanbul, 2019

Mimari Tasarım
Grimshaw
Architects

İşveren
Vehbi Koç Vakfı

Fotoğraflar
Fibrobeton'un
izniyle

Çizimler
Grimshaw
Architects

Vehbi Koç Vakfı'na bağlı bir kurum olarak 2010 yılında açılan Arter, vakfın 50. kuruluş yıldönümünü kutladığı 2019 yılının Eylül ayında Dolapdere'deki yeni binasına taşındı. Yapının 2013 yılında vakıf tarafından açılan proje yarışması sonucunda belirlenen tasarımı Grimshaw Architects imzasını taşıyor. Thornton Tomasetti'nin işbirliği ile hayata geçen binanın yapısal tasarım ve inşaat mühendisliği ATTEC tarafından; cephede opak malzemelere ait tüm detayların üretim ve

uygulanması ise Fibrobeton tarafından gerçekleştirildi.

Toplam 18.000 m² kapalı alana sahip olan yapıda sergi alanlarının yanı sıra performans salonları, öğrenme ve etkinlik alanları, bir kütüphane, sanat yayınlarına odaklanan bir kafe, kafe ve açık hava sergileri için teras bulunuyor. Şeffaflık ve akışkanlık kavramlarından türetilen uyarlanabilir kamusal alanlar, yapıyı şehre bağlamanın bir yolu olarak dikkatlice

konumlandırılmış geniş açıklıklar ile tasarımın merkezinde yer alıyor. Ana fonksiyon alanları binanın kalbi konumundaki bir atrium etrafında toplanıyor. Üç kat yüksekliğindeki bu giriş holü, müzenin merkezinde görsel ve fiziksel bir kamusal rota oluşturarak Dolapdere Caddesi ile arka taraftaki parkı birbirine bağlarken binanın her iki yöne de etkin bir şekilde bakmasını, herkes için erişilebilir ve davetkâr olmasını sağlıyor.

Yapıda 6 kata yayılan 6 galeri ve teras, yaklaşık 4.000 m²'lik sergileme alanını oluşturuyor. Alt katlarda yer alan iki performans salonu, film ve sahne sanatları programlarının yanı sıra konferans ve panellere de ev sahipliği yapıyor. Galeriler ölçek ve hacim bakımından çeşitlilik

gösterirken, iç içe geçmiş çift kat yüksekliğindeki alanlar, çeşitli sanatsal programlar için çok sayıda esnek konfigürasyona imkân veriyor. Sergi alanları arasındaki görsel ve fiziksel bağlantılar ziyaretçiler için bir yönlendirici işlevi görerek yapı içinde kendiliğinden bir akış sağlıyor. Ana galerilerin her birine bakan öğrenme alanları, keşif ve yorumlama programlarının sergilerle bağını güçlendiriyor.

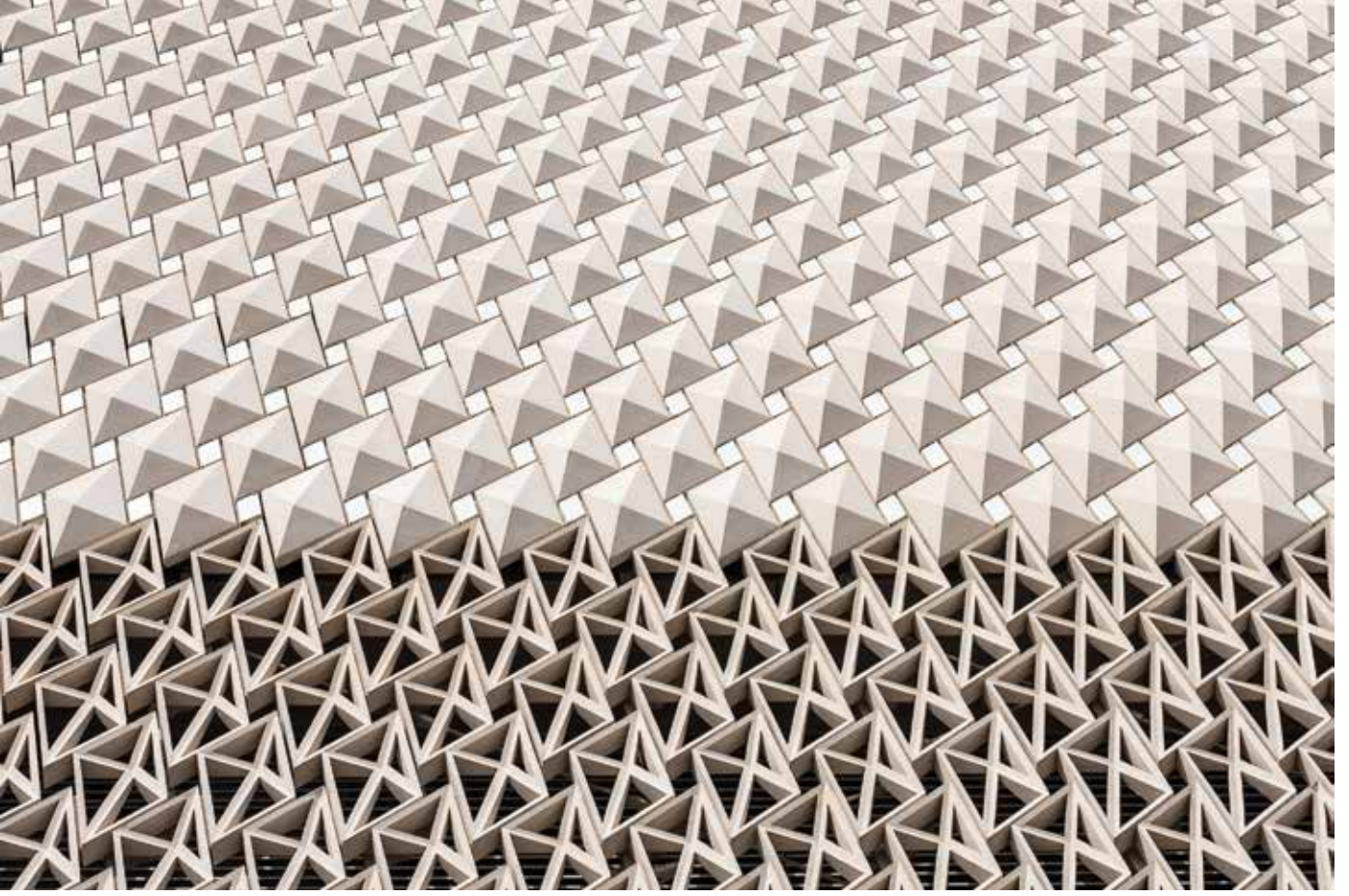
Konsept olarak bir dizi istiflenmiş kutudan oluşan yapının iç çapraz duvarları, dikey sirkülasyon çekirdekleri arasına yayılıp uzun açıklıkları geçen, mimari ile bütünleşmiş elemanlar olarak tasarlandı. Böylece galerilerin esnekliğini ve binanın uyarlanabilirliğini üst düzeye çıkaran kolonsuz ve açık planlı hacimler elde edilmiş. Ayrıca dış çevre duvarlarının geniş kesitli girişler halinde tasarlanması zemindeki destek noktalarını en aza indirerek sokak kotunda kapsayıcı ve kesintisiz bir giriş sağlıyor.

Yeşil alan, yükseltili havuzlar ve bankları içine alan peyzaj özellikleriyle ziyaretçileri karşılayan Arter'in "mücevher kutusu" görünümü dinamik cephesi, zengin bir ışık ve doku paleti sunan masif seramik ve cam takviyeli beton (GRC) panellerle kaplanmış düzlemlerden oluşuyor. Cepheye hareket kazandıran bu üç boyut etkisi, terası saran telkâri gölgelendirme perdesinde de kendini gösteriyor.

Cephedeki şeffaf unsurlar, 15 m boyunca uzanan çelik-cam kompozit kanatlarla tamamen camdan oluşan bir giriş ve çerçevesiz cam ile harici olarak asılan GRC gölgelendirme elemanlarını içeren çeşitli cephe tipolojilerini kapsıyor.

Cephede yüzey kabartması ve desen uygulamasının, yapının kaidesi yerine üst kotta kullanılması, zemin düzlemini serbest ve geçirgen bırakıyor. Bir yandan da üst katta galeri hacimlerini kaplayarak müzenin sanat eserlerini güneş ışığı ve diğer çevresel dış etkilerden korumak için bir araç haline geliyor. Böylece eşkenar dörtgen biçimli dış ve içbükey paneller, yapı için davetkâr bir örtü oluştururken gün boyunca kütle çevresinde hareket eden güneş ışığını yansıtıyor. Panellerin içine yerleştirilen sedefli karolar ise, şehrin tarihi mozaik cephelerinin çağdaş bir yorumu niteliğinde. Bu üç boyutlu perde kimi alanlarda kapanırken kimi alanlarda ışığın kontrolü

geçişine izin veriyor. Geceleri ise tam tersine iç mekândaki ışık cepheden süzülerek yapıyı aydınlatıyor.

Cephenin iki önemli bileşeni olan “kabuk” tipi ve delikli panelleri üretmek için farklı kalıplar ve modelleme teknikleri geliştirilmiş: CNC frezeli ahşap kalıplar, içine cam elyaf takviyeli betonun dökülmesiyle projeye özel olarak üretiliyor. Perdeli yüzeylerde delikleri oluşturmak üzere ilave kauçuk parçalar entegre ediliyor. Üniteler döküldükten sonra, istenen etkinin yaratılabilmesi için panellere özel yüzey işlemleri uygulanıyor. Yüzeyin genelinde homojen ve

daha zengin bir doku elde etmek için kumlama işlemi gerçekleştirilmiş. Cephe dayanımını artıran hidrofojik yüzey işlemi sayesinde panellerin zaman içinde yapısal bütünlüğünü ve estetik niteliğini koruması sağlanıyor. Köşe birleşimlerdeki özel çözümlerin her biri; görsel bitişleri, estetik ve yapısal uygunlukları düşünülerek öncelikle 3B yazıcılarda maket boyutlarında üretiliyor. Ardından kalıp ve gerçek panel üretimine geçiliyor. Böylelikle uygulamada tüm panellerin birbirine kenetlenmiş olduğu algısı da vurgulanıyor. Cephede minimum derz çizgileriyle monolitik bir yüzey yaratmak içinse en büyüğü ana atrium tavanına yerleştirilen bazı büyük boyutlu paneller de kullanılıyor. Ayrıca, yüksek yalıtımlı duvar konstrüksiyonu ve bina kütlelerinin kendi kendine gölgelen-dirme potansiyelinden yararlanılması, cephe performansı ile binanın LEED Gold sertifikası almasını sağlayan etkenler arasında.

Katmanlı mekân ve cephe kurgusuyla Dolapdere'deki kentsel dönüşüm sürecinde öncü bir rol üstlenen Arter, geçen 5 yılın ardından şehrin önemli kültür yapıları arasında yerini aldı. Yeni binasının imkânlarıyla farklı mecra ve yaklaşımlara ev sahipliği yaparak günümüz sanatını tüm boyutlarıyla daha geniş kitlelerle buluşturmaya devam ediyor.

